

Utbildningsinspektion i Kungsklippeskolan förskoleklass och grundskola årskurs 1–9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Kungsklippeskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	9
Grundskola	388

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass, årskurserna 1-9 och en samverkansklass för elever med socioemotionella svårigheter. För elever i F-3 finns skolbarnsomsorg och för elever i årskurs 4-6 öppen fritidsverksamhet

Kungsklippeskolan ligger i vacker natur på promenadavstånd från Stuvsta centrum. Skolbyggnaden består av en äldre del som invigdes 1953 samt en nyare del, byggd år 2000. Skolgården är kuperad och inbjuder till lek och spel särskilt hos de yngre eleverna.

Flertalet av skolans elever bor i närliggande villaområden och flerfamiljshus. Från och med årskurs 4 tar skolan emot elever från Kläppeskolan. Skolan tar även emot elever från andra kommuner och andra kommuner.

Genomförandet av inspektionen i Kungsklippeskolan

Skolverket sände den 10 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Kungsklippeskolan har bestått av undervisningsrådet Tomas Johansson och experten Lars-Göran Börjesson. Besök i Kungsklippeskolan inleddes tisdagen den 23 november och avslutades onsdagen den 24 november 2004. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapporering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Kungsklippeskolan genomfördes formella intervjuer med skolledningen, ett urval av elever, föräldrar samt lärare. Inspektörerna besökte ett urval av klasser och lektioner. Under besöket fördes också samtal med elevråd och elevvårdande personal. Några elever ansvarade för att guida inspektörerna runt i skolans lokaler och under besöket fördes även spontana samtal med elever och personal.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Grundläggande demokratiska värderingar

Skolans demokratiska uppdrag innebär bland annat att eleverna skall lära sig vad demokrati är samt att verka i demokratiska arbetsformer där elever och föräldrar har inflytande och är delaktiga.

På Kungsklippeskolan får eleverna lära sig detta genom att diskutera frågor i klassråd och elevråd. Representanter ur elevrådet som inspektörerna talat med var väl medvetna om vikten av sitt uppdrag. Elever från de senare årskurserna menade att de genom elevrådet ibland har svårt att få igenom sina önskemål. De yngre eleverna däremot berättade om att de fått varmare vatten i duscharna i samband med lektion i idrott och bollar till raster. Vid lektionsbesök i en klass visade eleverna upp en god insikt i att diskutera gemensamma frågor.

Elever har inte något stort reellt inflytande på vad man skall arbeta med eller vilka arbetssätt de skall använda i klassrummet. Inflytandet är större då eleverna planerar eller arbetar med teman eller andra större projekt.

Ansvarstagande

Eleverna förstår betydelsen av en god utbildning och tar i de allra flesta fall ansvar för skolarbetet genom att sköta läxor, sin planering av skolarbetet. Alla elever tar genom ett kontrakt även ansvar för att använda skolans datorer på ett överenskommet sätt. I några klasser finns det så kallade klassvärdar som sköter en del uppgifter i klassrummet.

Det är inspektörernas intryck att de flesta av skolans elever värnar om skolans miljö på ett bra sätt. Dock fanns det klotter på, och viss skadegörelse av väggar i entréer för årskurs 7–9 vilket tyder på att det finns elever inte tar ansvar för sin arbetsmiljö.

Etiska förhållningssätt

Inspektörernas intryck är att det stora flertalet elever vid Kungsklippeskolan har en människosyn som återspeglar läroplanens. Dock nämner elever och personal att det bland de äldre eleverna finns de som har attityder och åsikter, som strider mot den värdegrund som uttalas i skollagen och i läroplanen. Vid inspektö-

rernas besök framkom det att elever på olika sätt kränker personal på skolan. Ledningen på skolan har uppmärksammat detta och arbetar på olika sätt för att stoppa kränkningarna och utveckla värdegrundsarbetet.

Begreppet mobbning är känt bland eleverna och de tycker inte att man skall acceptera det. För att minimera risken för mobbning har skolan bland annat satsat på elevstödjare i varje klass. Bland de yngre eleverna fungerar denna verksamhet väl. De äldsta eleverna har dock, i en del fall, ett mindre förtroende för systemet med elevstödjare och känner att de inte vill anförtro sig åt dem.

Trygghet och lust att lära

Representanter för personalen uppger att en del av eleverna inte alltid känner trygghet i skolan. Intervjuade elever uppger att de är oftast trygga i skolan vilket även bekräftas av föräldrar. Någon gång kan dock yngre elever känna en rädsla för äldre elever. Men de säger också att de är tryggt att känna dem, då flera yngre elever har äldre syskon i årskurserna 7–9. På raster finns alltid personal ute och de tar enligt elever snabbt tag i konflikter när de uppstår. Skolans kamratstödjare har också som uppgift att rapportera om någon elev behöver hjälp. I förskoleklassen och bland de yngre eleverna i grundskolan är lusten att lära påtaglig. Representanter för äldre elever säger att det är viktigt att gå i skolan och få nya kunskaper. De menar också att en del lektioner upplevs som ensidiga och möjligheterna till lärande känns begränsat.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Kungsklippeskolans resultat av arbetet med normer och värden inte är godtagbart i alla delar och bör förbättras. Det är särskilt angeläget att skolan fortsätter att utveckla alla elevers förmåga till respekt och förståelse för människors lika värde.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Utveckling och lärande relaterat till läroplanens mål att sträva mot

Enligt de intervjuade eleverna är det vissa lärare som noggrant beskriver målen för deras lärande medan andra lärare endast gör det vid enstaka tillfällen. Utvecklingssamtalen är oftast det tillfälle då eleverna får utvärdera sitt arbete och tillsammans med föräldrar och lärare kommer överens om nya mål. Inspektörerna bedömer att elevernas möjligheter att utvärdera sitt arbete utifrån mål och kriterier är begränsade och därför bör utvecklas.

Kunskaper relaterade till mål att uppnå i årskurs 5 och 9

Resultaten från de nationella proven i årskurs 5 våren 2004 visar att 96 procent av samtliga elever nådde målen i svenska, engelska och matematik. Förutom

nationella prov använder lärarna olika prov och diagnoser för att följa elevernas kunskapsutveckling.

Kunskapsutveckling i övriga ämnen är inte lika tydligt dokumenterad och följs inte upp på ett lika systematiskt sätt för varje enskild elev. Skolan saknar också uppföljning av de samlade kunskapsresultaten och kan därför inte göra någon analys av dessa som grund för beslut om arbetssätt, organisation, resursfördelning eller andra åtgärder.

Resultaten från de nationella proven i årskurs 9 våren 2004 visar att 94 procent nådde målen i svenska, 94 procent engelska och 89 procent i matematik. Totalt lyckades 83 procent av eleverna i årskurs 9 nå målen i samtliga tre ämnen som ingår i det nationella provsystemet.

Inspektörernas granskning av slutbetygen för läsåret 2003/2004 visar att 81 procent av eleverna nådde målen i samtliga ämnen och 96 procent var behöriga till gymnasieskolans nationella program.

Inspektörerna finner att flera elever i årskurs 8 inte når målen i ämnena matematik och kemi. Inspektörerna vill därför särskilt påpeka vikten av att ledningen organiserar undervisningen så att dessa elever ges extra stöd.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets inspektörer att resultaten i ämnena svenska, matematik och engelska i årskurs 5 och 9 är goda. Skolan behöver dock utveckla rutiner och metoder för att systematiskt följa elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen och säkerställa att eleverna även utvecklas i riktning mot läroplanens och kursplanernas mål.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Samverkan i arbetsmiljön

Kungsklippeskolan har väl fungerande klassråd och elevråd. De elevrådsrepresentanter som inspektörerna talat med är medvetna om vikten av att våga prata och kunna föra fram klassens synpunkter. En form av caféverksamhet och soffa i uppehållsrum i årskurs 7-9 samt inköp av bollar till de yngre eleverna är exempel på frågor som elevrådet har fört fram och som också har genomförts. Elevskyddsombud finns på skolan och de kommer att genomgå en kortare utbildning under läsåret 04-05.

Kungsklippeskolans föräldraförening som är gemensam med Kräpplaskolan, fungerar enligt intervjuade representanter bra som informationskanal. Föreningen anordnar även föreläsningar och bytardagar.

Vid samtal med elever och i observationer framkommer det att eleverna oftast arbetar efter lärarnas planering. Enligt elever i de senare åren är det endast vissa lärare som tillsammans med eleverna planerar arbetsområden och hur dessa skall redovisas. Lärarna är medvetna om att elevernas inflytande är begränsat och i skolans arbetsplan är inflytande och delaktighet ett utvecklingsområde.

Elevernas inflytande på Kungsklippeskolan över hur arbetet skall organiseras och vilket innehåll det skall ha är enligt inspektörerna begränsat och bör förbättras.

Arbetet mot kränkande behandling

Som en del i det förebyggande arbetet har Kungsklippeskolan ett system med kamratstödjare. Kamratstödjarna har blivit framröstade av sina klasskamrater och en av deras uppgifter är att ta hand om andra elever som behöver stöd och hjälp, framför allt på raster. De har en vuxen handledare som de har regelbunden kontakt med och de får även en särskild utbildning. Kamratstödjarna rapporterar till sina handledare om någon elev råkar illa ut. Under årskurs 1-3 väljs inte kamratstödjare utan alla elever får prova på att vara det en vecka i taget. Deras uppgift blir att se till att ingen elev blir lämnad utanför och att alla får vara med. De kan t.ex. få i uppgift att hitta på "veckans lek" där alla kan vara med.

Skolan har en antimobbingsgrupp som består av skolsköterskan och representanter från alla arbetslag. Gruppen arbetar med både förebyggande och akuta åtgärder kring kränkande behandling. I det arbetet följer man ett handlingsprogram mot mobbning, som beskriver det förebyggande arbetet, hur skolan agerar om mobbning inträffat samt hur man följer upp åtgärder. Skolans handlingsprogram täcker inte det vidare begreppet kränkande behandling och saknar perspektivet vuxen-elev. Enligt representanter för gruppen skall skolan skärpa kontrollen av att inga elever kränks genom att göra frågan till en återkommande punkt på alla arbetslagsmöten.

Inspektörerna bedömer att skolan bör revidera sitt handlingsprogram mot mobbning så att det täcker det vidare begreppet kränkande behandling. Vidare bedömer inspektörerna att programmet bör belysa perspektivet vuxen-elev.

På Kungsklippeskolan strävar lärarna efter att försöka se varje elev och att eleverna skall trivas på sin skola. Man anordnar samarbetsdagar där elever i olika åldrar får lära känna varandra. I den vanliga undervisningen ingår regelbundet övningar med syfte att stärka såväl den enskilde eleven som elevgruppen. Då arbetar man särskilt med frågor kring normer och värden.

I vissa klasser har eleverna varit delaktiga när man formulerat gemensamma regler för trivsel och arbetsro. Elever i årskurs 7-9 menar att man har lämnat förslag på regler men att lärarna inte tar dem på allvar. Skolan har också särskilda regler som varje elev får underteckna, för hur datorer skall användas.

Representanter för elever som inspektörerna talat med säger att lärarna pratar med dem hur de skall vara mot varandra. De säger också att lärarna är snabba att ta tag i konflikter när de uppstår, men det framkommer även att eleverna upplever att lärarna inte samarbetar med varandra kring värdegrundsfrågor. Eleverna har inte en klar uppfattning om hur skolans gemensamma arbete ser

ut. Enligt inspektörerna bör skolan utveckla arbetet kring värdegrundsfrågor samt möjliggöra så att all personal, elever och föräldrar blir delaktiga i det arbetet. Särskilt angeläget är detta med tanke på den situation med kränkningar som råder på skolan och som beskrevs i kapitel 1.

Skolhälsovård och elevhälsa

Hälsokontroller i enlighet med skollagens bestämmelser genomförs för alla elever på Kungsklippeskolan

Skolsköterskan har en ambition att utveckla hälsoarbetet, men något sådant arbete har inte startats ännu. Eleverna uppmanas ändå att röra på sig mycket, på rasterna är de yngre eleverna oftast ute på skolgården. Förskoleklassen och eleverna årskurs 1, 2 och 3 har en gemensam utedag då lärarna planerar för rörelse och aktivitet. När elever har språkval i tyska och franska promenerar de till en närbelägen skola. Tidigare fick eleverna busskort men det är numera indraget därför att personalen vill att eleverna skall få mer motion.

Sammanfattningsvis visar inspektionen att Kungsklippeskolans samverkan med elever och föräldrar är av god kvalitet. Skolan bör dock utveckla arbetet för att skapa en bra arbetsmiljö och motverka kränkningar. Detta arbete bör utvecklas i samarbete med eleverna så arbetet blir känt av alla som vistas i skolan.

Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling bör revideras så att den omfattar skolans arbete för att förebygga och ingripa mot alla former av kränkande behandling. Programmet bör även innehålla en beskrivning av hur skolan avser att arbeta om en elev utsätts för kränkning av en vuxen.

Inspektionen visar att elevernas inflytande över den egna lärprocessen är begränsad. Elevernas möjlighet att med stigande ålder och mognad ta ett allt större ansvar för sitt lärande bör därför förbättras.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Lokala mål och innehåll

Lärarna på Kungsklippeskolan har ännu inte gjort lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna i olika ämnen. Skolledningen har inlett diskussioner med personalen om att arbeta fram gemensamma utgångspunkter för att bedöma om eleverna är på väg eller har nått de nationella målen. Lärarna säger att

dess diskussioner inte har kommit särskilt långt. Några lärare har på egen hand utformat en lokal kursplan i sina respektive ämnen.

Eleverna menar att det varierar från lärare till lärare hur de får information om målen för undervisningen. I en del fall använder lärarna de nationella kursplanerna som utgångspunkt när man diskuterar med eleverna. I andra fall används betygs-kriterier som mått på vad eleverna exempelvis skall kunna inför ett prov. Föräldrar som inspektörerna talat med uppger att de fått mål hemsända vid något tillfälle.

Enlig inspektörernas bedömning bör ledning och personal på Kungsklippeskolan gemensamt tolka och utveckla vad undervisningen skall innehålla och hur den skall utformas för att leda till de nationellt fastställda målen. Nationella betygs-kriterier bör konkretiseras lokalt så att det klargörs vilka kunskaper som krävs för att få ett visst betyg. Resultatet av detta arbete skall vara ett underlag för planering, information och diskussion tillsammans med elever och föräldrar för att bedöma elevernas kunskaper. Inspektörerna vill i sammanhanget poäng-tera vikten av att skolan även beaktar läroplanernas och kursplanernas mål att sträva mot i planering och genomförande av undervisningen

Organisering av undervisningen och tidsanvändningen

På Kungsklippeskolan finns endast en förskoleklass och en klass i vardera årskurs 1-3. I årskurs 4 flyttas elever över från den närbelägna Kräpplaskolan och därefter finns det två klasser i varje årskurs 4-9.

Det finns en övergripande timplan för årskurs 1-9. Av den framgår att eleverna skall ges en undervisningstid som motsvarar den garanterade tiden i skollagens timplan. Enligt rektor följs elevernas undervisningstid på Kungsklippeskolan upp. Rektor menar ändå att timplanen behöver revideras. Skolledningen uppger att det är oklart hur mycket undervisningstid som eleverna från Kräpplaskolan har fått innan de börjar på Kungsklippeskolan. Inspektörernas bedömning är att det är osäkert om dessa elever erbjuds den garanterade undervisningstiden. Skolan skall därför införa rutiner som säkerställer att elever får den garanterade undervisningstiden.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Kungsklippeskolans personal strävar efter att ha en helhetssyn på elevernas förutsättningar och behov. Lärarna menar att genom att skolan är liten ”är det lätt att organisera grupper och välja arbetssätt på ett flexibelt sätt”. I en del ämnen har man valt att organisera eleverna i mindre grupper. Elever i de senare årskurserna arbetar ibland efter längre planeringar eller beting. Då har de möjlighet att själva välja hur de vill lägga upp arbetet. Alla elever har en utvecklingsplan i ämnena svenska, matematik och engelska. Utvecklingsplanen upprättas i samband med utvecklingssamtalen och då dokumenteras hur eleven skall arbeta vidare mot nya mål

Utvecklingsplanerna har olika utformning beroende på vilken lärare som upprättar dem. Oftast dokumenteras elevers planerade utveckling i ett fåtal ämnen. Enligt skolans ledning och personal är en gemensam utformning av dokumentation i samband med utvecklingssamtal ett område man vill utveckla.

Kungsklippeskolans elevvårdsplan beskriver rutiner för att upptäcka och hjälpa elever i behov av särskilt stöd. I planen anges att åtgärdsprogram skall upprättas för de elever som inte bedöms nå målen.

Vid intervjuer med delar av personalen beskrivs hur man i arbetslaget hjälper varandra för att arbeta med elever i behov av särskilt stöd. Elevgrupper kan tillfälligt organiseras och personalresursen används flexibelt utifrån situation och behov. I de fall där eleverna har mer omfattande stödbehov tar personalen i arbetslaget kontakt med specialpedagog, kurator eller skolsköterska och man diskuterar åtgärder. Kontakt tas också alltid med hemmet. I de fall särskilda åtgärder behövs så kopplar skolan in elevvårdsteamet. Beslut om vidare åtgärder tas på en elevvårdskonferens.

Personal som inspektörerna talat med uppger att det finns en osäkerhet kring om man i tid upptäcker alla elever i behov av särskilt stöd. Man säger även att alla elever som behöver särskilt stöd inte får det. Inspektörerna bedömer att Kungsklippeskolan måste utveckla sina arbetsrutiner med utgångspunkt att alla elever som behöver särskilt stöd skall få det.

Arbetssätt

Lärarna på Kungsklippeskolan tycker att det är särskilt viktigt att utveckla elevernas läsförmåga. Eleverna läser skönlitteratur varje vecka och man arbetar med olika läsprojekt. Representanter för lärare i de senare årskurserna arbetar för att göra undervisningen mer varierande. Ett exempel på det är när eleverna arbetar med teman. Då kan eleverna välja olika arbetssätt, hur stora grupperna skall vara och hur arbetet skall redovisas. I övrigt följer eleverna oftast lärarnas planering. Lärarna i de tidigare årskurserna vill planera undervisningen så att den ”bygger på rörelse och lek och utmanar elevernas nyfikenhet”. Man försöker på olika sätt skapa mindre grupper för att kunna genomföra olika aktiviteter. Några klasser går regelbundet tillsammans ut i naturen för att arbeta med olika uppgifter där.

Vid observationer under lektioner kunde inspektörerna se att eleverna oftast får arbeta på ett varierat sätt men med viss tonvikt på enskilt arbete. Arbetsglädjen hos eleverna var särskilt stor i de tidigare årskurserna.

Utvecklingssamtal

Kungsklippeskolan genomför utvecklingssamtal en gång per termin. Elever och föräldrar förbereder sig i flera fall genom att svara på olika enkätfrågor. Lärarna går tillsammans med elev och förälder genom den individuella utvecklingsplanen för att stämma av hur elevens utveckling ser ut. Under samtalet kommer man överens om nya mål som skrivs ner. Elever och föräldrar upplever att utvecklingssamtalen ger den information man vill ha.

Utvecklingssamtalens genomförande och innehåll är ett av de områden som skolledning och personal vill utveckla under verksamhetsåret.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Förutom nationella prov använder lärarna i de tidigare årskurserna regelbundet olika typer av läs- och språktester och diagnostiska prov i matematik och engelska. Dessutom används i några klasser portfoliomethodiken som ett led i kun-

skapsuppföljningen och för att träna eleverna att ta ansvar för sitt eget lärande. För elever i årskurs 7-9 finns många sätt att visa sina kunskaper på, även om prov i någon form är vanligast. Det finns även andra redovisningssätt som muntliga redovisningar eller inlämningsuppgifter.

Elever är kritiska till betygssättningen. De upplever att kraven för att få ett högre betyg är högre på Kungsklippeskolan än på andra skolor. De menar även att provresultat har alltför stor betydelse för vilka betyg som sätts. Lärarna informerar oftast om betygskriterier inför prov, men det varierar hur noggrant dessa går igenom tillsammans med eleverna.

Inspektionen visar att lärarna har diskussioner om betygssättning inom respektive årskurs, men att diskussioner mellan årskurserna inte förekommer och inte heller med andra skolor. Vid något tillfälle har lärare samtalat med lärare på gymnasiet men detta sker inte regelbundet. Inspektörernas bedömning är att skolan bör utveckla arbetet för att säkerställa en likvärdig betygssättning, t.ex. genom att skapa forum för gemensamma bedömningsdiskussioner samt samarbeta med andra skolor.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörer att Kungsklippeskolan arbete för att nå målen och anpassa undervisningen efter elevers olika behov bör förbättras så att alla elever i behov av särskilt stöd får det.

Enlig inspektörernas bedömning bör ledning och personal på Kungsklippeskolan gemensamt diskutera och relatera den planerade undervisningen till nationella målen och kriterierna. Dessa samtal mellan lärare på skolan, och andra skolor är viktiga för att betygssättningen skall bli rättvis och likvärdig.

Vidare bedömer inspektörernas att det är osäkert om eleverna erbjuds den garanterade undervisningstid en. Kungsklippeskolan bör därför införa rutiner som säkerställer att elever får den garanterade undervisningstiden.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

Ansvarfördelning, beslutsordning och kommunikation

I Huddinge kommun är förskole- och grundskolenämnden styrelse för den obligatoriska skolan. Det är barn- och utbildningsförvaltningen som genomför förskole- och grundskolenämndens mål i det dagliga arbetet. Till förvaltningen kopplas olika stödfunktioner som t.ex. ekonomi, kvalitetssäkring m.m. Målen i kommunens verksamhetsplan är gemensamma för förskole- och grundskoleenheten. De är sorterade under olika målområden ”nöjda innevånare, effektiva processer, sund ekonomi och attraktiv arbetsgivare”. Utifrån dessa målformule-

ringar har rektorerna på enheterna i uppdrag att ta fram arbetsplaner där åtgärder, arbetssätt och uppföljning beskrivs.

Rektors ansvar, befogenheter och funktion

Ledningen på Kungsklippeskolan består av en huvudansvarig rektor och två biträdande rektorer. Verksamheten är uppdelad så att en biträdande rektor arbetar mest med personal i årskurs 1-6 samt har ansvar för elevvårdande verksamhet. Den andre biträdande rektorn har ansvar för personal i förskoleklassen, fritidsverksamheten samt en del av skolans övriga verksamheter.

Skolledningen anser att de är väl förtrogna med verksamheten. De betonar vikten av att tala mycket med personalen, ofta i enskilda samtal. Ledningen har även regelbundna tillfällen då man träffar all personal.

Personalen efterlyser en tydligare pedagogisk ledning, eftersom de pedagogiska diskussionerna idag mest förs inom arbetslagen, lärare emellan. Ledningen säger att de i viss mån driver på den pedagogiska utvecklingen. De menar att skolan har genomgått flera omorganisationer och därför har andra frågor behandlats före pedagogisk utveckling. Ledningen menar ändå att de driver den pedagogiska utvecklingen genom att handleda enskilda lärare eller uppmuntra lärargrupper att utveckla sina arbetssätt. Ledningen har en vision som de vill skall prägla Kungsklippeskolan verksamhet, men har ännu inte presenterat den för personalen.

Inspektörernas bedömning är att ledningsfunktionen vid Kungsklippeskolan är tydlig och att ledningen är förtrogen med verksamheten men att rektorns pedagogiska ledarskap är otydligt. Ledningen bör därför i större omfattning än idag initiera och delta i diskussioner om hur det pedagogiska arbetet skall utvecklas.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Kungsklippeskolan har en arbetsplan som beskriver hur skolan skall arbeta för att nå målen. Den har utarbetats utifrån de olika arbetslagens egna utvärderingar.

Kungsklippeskolans verksamhet utvärderas med hjälp av balanserade styrkort¹. Enkäter ges till elever och föräldrar där de tillfrågas om elevernas situation i skolan. Dessutom får all personal besvara en medarbetarenkät. Resultaten följs upp och analyseras av skolan och tillsammans med förslag på förbättringsområden presenteras de i en kvalitetsredovisning.

Skolverkets inspektörer kan se att det finns brister i skolans kvalitetssäkring och förbättringsarbete. Kvalitetsredovisningen skrivs i tid räknat innan skolan genomför utvärderingen av arbetsplanen. Skolans egen utvärdering av hela läsåret blir därför inte ett underlag för kvalitetsredovisningen. En utvärdering görs dock av hur långt skolan kommit vid tidpunkten för kvalitetsredovisningen. För att kvalitetsredovisningen skall kunna fungera som det instrument för utveckling som det är tänkt är det viktigt att redovisningen bygger på aktuella uppfölj-

¹ Balanced Scorecard är ett hjälpmedel för både planering, uppföljning och återkoppling. Det syftar till att utveckla kunskap om mångdimensionell verksamhetsuppföljning med tydlig koppling till organisationens visioner och mål.

ningar och utvärderingar som skolan har gjort. Det är också viktigt att de förbättringsåtgärder som skolan planerar att vidta utgår från en analys av skolans måluppfyllelse och resultat. I Kungsklippeskolans kvalitetsredovisning är det svårt att utläsa om skolan är nöjd med de resultat man uppnått och i de fall man inte är nöjd, hur man vill arbeta för att förbättra resultaten. Inspektörerna bedömer därför att kvalitetsredovisningen bör förbättras.

Som tidigare nämnts har skolledningen arbetat med olika organisationsfrågor, det pedagogiska utvecklingsarbetet har påbörjats och då är det områden som utvecklingssamtal och åtgärdsprogram som man vill utveckla. En skolutvecklingsgrupp med representanter från varje arbetslag har skapats, men hittills har diskussionerna mest handlat om organisatoriska frågor.

Även om det finns en klar ambition hos såväl skolledning som personal att kontinuerligt utveckla verksamheten så är det inspektörernas bedömning att utvecklingsarbetet skulle underlättas om planerade åtgärder på ett tydligare sätt kopplas till de behov som definieras genom uppföljningar och utvärderingar av verksamheten

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att ledningsfunktionen vid Kungsklippeskolan är tydlig och att ledningen är förtrogen med verksamheten men att rektors pedagogiska ledarskap är otydligt och bör utvecklas.

Kvalitetsarbetet på Kungsklippeskolan bör förbättras så att genomförda uppföljningar och utvärderingar ligger till grund för planering av verksamheten och de förbättringsåtgärder som planeras utgår från en analys av skolans måluppfyllelse och resultat.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Tillgång till verksamhet/utbildning och tillgång till särskilda utbildningsformer

Tillgången till utbildning är i allmänhet god i Kungsklippeskolan. Skolan erbjuder språkval i spanska, tyska, franska och särskild undervisning i för de elever som riskerar att inte nå målen i svenska och engelska för årskurs 9 eller då elev och målsman så begär.

Kungsklippeskolan organiserar svenska som andraspråk som ett stödämne och som ett komplement till den ordinarie undervisningen i svenska och följer då kursplanen i ämnet svenska. Ett undantag är ett fåtal nyinflyttade elever som på

sin förra skola läst svenska som andraspråk efter ämnets kursplan fortsätter med det på Kungsklippeskolan. Skolans organisation av ämnet svenska som andraspråk är inte i enlighet med bestämmelserna som anger att svenska som andraspråk är ett eget ämne med en egen kursplan och skall anordnas istället för undervisning i svenska.

För elever som önskar undervisning i modersmål sker detta efter skoldagens slut och från och med årskurs 3. Enligt skolledningen har inte några elever behov av studiehandledning på modersmålet.

I skolans timplan är tid för elevens val jämt fördelad i årskurs 3–9. I de tidigare åldrarna använder lärare tiden för elevens val på olika sätt. I en del klasser används tiden för ämnet svenska, matematik eller för olika hälsobefrämjande aktiviteter. I de senare åldrarna har eleverna viss tid på schemat då de kan fördjupa sina kunskaper i några enskilda ämnen. Enligt GrF syftar elevens val till att bredda och fördjupa elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Urvalet skall vara allsidigt och skolan skall sträva efter att tillgodose elevernas val. Inspektörerna bedömer att det i praktiken inte erbjuds något elevens val i enlighet med bestämmelserna. Skolan skall därför erbjuda elevens val i enlighet med bestämmelserna i skollagen och grundskoleförordningen.

Information om pedagogiska verksamheter

Kungsklippeskolan använder flera olika kanaler för att informera föräldrar om verksamheten. Föräldrar i tidigare årskurser uppger att de känner sig informerade om arbetet i skolan medan föräldrar för äldre elever efterfrågar mer regelbunden information i form av veckobrev eller liknande.

Inspektörerna bedömer att skolans sätt att hantera information till hemmen sker på ett genomtänkt sätt, men att informationen till föräldrar i årskurs 7–9 kan förbättras.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna tillgången till utbildning i allmänhet är god i Kungsklippeskolan. Skolan måste dock vidta åtgärder så att undervisningen i svenska som andraspråk följer ämnets kursplan.

Inspektörerna bedömer vidare att skolan inte erbjuder eleverna elevens val i enlighet med författningarna, vilket inte är godtagbart.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Personalresurser, personalens kompetens och kompetensutveckling

Kungsklippeskolans personal har i huvudsak utbildning för den undervisning de skall utföra. Endast ett fåtal personal saknar formell kompetens. Både elever och föräldrar är mycket nöjda med den kompetens skolans personal har och det

engagemang den visar i det dagliga arbetet. Antal lärare per 100 elever i grundskolan 1-9 är 6.6.

Kompetensutveckling genomförs utifrån dels en individuell kompetensutvecklingsplan, dels de pedagogiska utvecklingsområden som skolledningen vill stimulera. Enligt personal råder det en tveksamhet kring hur skolledningen vill rikta utvecklingsinsatser.

Läromedel, pedagogisk materiel, utrustning och skolmältider

Läromedel och annan pedagogisk materiel är tidsenlig och anpassade till läroplan och kursplaner. Däremot är skolans datautrustning inte tillräcklig, elever i årskurs 7-9 säger att det ofta är kö till datorerna och att man får vänta innan man kan utföra sin uppgift. Enligt inspektörernas bedömning bör datortillgången ses över.

Lokaler

Lokalerna på Kungsklippeskolan är i huvudsak anpassade för den undervisning som bedrivs. I den nyare delen av skolan finns förutom klassrum utrymmen som används av eleverna på raster men också för exempelvis grupparbeten. I den äldre delen av skolan saknas särskilt lokaler för elever att arbeta i mindre grupper, här använder personalen korridorer för detta ändamål.

Inspektörerna noterade att idrottslokalen är liten och undervisande lärare menar också att det är svårt att nå alla mål i ämnet idrott särskilt när det gäller undervisning med elever i årskurs 7-9.

Resursfördelning

De resurser som tilldelas Kungsklippeskolan fördelas av rektor. Rektor avsätter medel till personal och materiel i de klasser som behöver extra stöd. I årskurs 1-3 syns det genom att lärarna ges möjlighet att arbeta i halvklasser vid några tillfällen. I årskurs 7-9 är eleverna fördelad i tre grupper i naturorienterade ämnen samt musik och idrott. Resurser ges även till arbetslagen samt fritidsverksamheten till läromedel som de själva tar ansvar för.

Sammanfattnings bedömer inspektörerna att skolans resurser, med avseende på personalens kompetens, lokaler, läromedel och annan utrustning, är goda. Skolan bör ändå se över tillgången till datorer.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Kungsklippeskolan övergripande är av god kvalitet. Skolledning och personal arbetar ambitiöst för att skapa en god pedagogisk verksamhet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör intensifiera arbetet med normer och värden så att elevernas värderingar och attityder utvecklas mot den värdegrund som uttalas i skollagen och i läroplanen.
- Skolan bör utveckla rutiner och metoder för att systematiskt följa elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen än svenska, matematik och engelska och

säkerställa att eleverna även utvecklas i riktning mot läroplanens mål och kursplanernas mål att sträva mot.

- Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling bör revideras så att den omfattar skolans arbete för att förebygga och ingripa mot alla former av kränkande behandling. Programmet bör även innehålla en beskrivning av hur skolan avser att arbeta om en elev utsätts för kränkning av en vuxen eller tvärtom.
- Elevernas möjlighet att med stigande ålder och mognad ta ett allt större ansvar för sitt lärande bör förbättras.
- Ledning och personal på Kungsklippeskolan bör gemensamt diskutera och relatera den planerade undervisningen till nationella målen och kriterierna.
- Rektors pedagogiska ledarskap bör utvecklas.
- Kungsklippeskolans kvalitetsarbete bör förbättras så att genomförda uppföljningar och utvärderingar ligger till grund för planering av verksamheten och att de förbättringsåtgärder som planeras utgår från en analys av skolans måluppfyllelse och resultat.
- Skolan bör utveckla sina rutiner för att säkerställa att alla elever i behov av särskilt stöd får det.
- Skolans tillgång till datorer bör ses över.
- Skolan bör se över tillämpningen av timplanen.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Elevens val anordnas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).
- Undervisning i svenska som andraspråk anordnas inte för samtliga elever som är berättigade till detta (2 kap. 15 § grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2005-06-29	Stockholm

Tomas Johansson
Lars-Göran Börjesson